

Η τριήμερη μάχη του Πολυαράβου

[Επιστήμες](#) / [Ιστορία](#)

Η σημασία των εκστρατειών που πραγματοποίησε ο Αιγυπτιακός στρατός το 1826 εναντίον της Μάνης με την αρχηγία του Ιμπραήμ Πασά είναι πολύ μεγάλη. Εκείνη την εποχή οι Έλληνες πολιτικοί για την εξυπηρέτηση των δικών τους φιλοδοξιών και συμφερόντων είχαν ήδη (από το 1824) αρχίσει τις ραδιουργίες. Η τότε Κυβέρνηση δεν μπορούσε να ανταποκριθεί στις προσδοκίες του Έθνους. Οι δυνάμεις της ξηράς αλληλοεσφάζοντο ο δε Ελληνικός στόλος αδρανούσε λόγω αδιαφορίας των αρμοδίων για την επάνδρωση και τον ανεφοδιασμό του.

Ο Ιμπραήμ εκμεταλλευόμενος τις Ελληνικές αδυναμίες, αποβιβάσθηκε στη Μεθώνη και κατέλαβε τη Μεσσηνιακή χερσόνησο και το Ναυαρίνο. Με επιδρομές νίκησε στο Μανιάκι, στη Στερεά Ελλάδα και κατέκτησε το Μεσολόγγι. Ενώ ο Κιουταχής ταλαιπωρούσε την Στερεά Ελλάδα ο Ιμπραήμ διέτρεχε την Πελοπόννησο χιαστί. Η κατάσταση συνεχώς χειροτέρευε. Η Μάνη ήταν η μοναδική αξιόλογη περιοχή της Ελλάδας, από άποψης έκτασης, πληθυσμού, πολεμικού δυναμικού και γεωργικής θέσης, που παρέμενε ακόμη ελεύθερη και δεν είχε πέσει στην κατοχή των Τούρκων ή των Αράβων του Ιμπραήμ που εκστράτευαν για λογαριασμό των Τούρκων. Εφόσον η Μάνη παρέμενε ελεύθερη στερούσε στον Ιμπραήμ και την Τουρκική διπλωματία του επιχειρήματος ότι τάχα κατέβαλαν την επανάσταση των Ελλήνων στη Μάνη και δια της Μάνης όλη τη χώρα.

Στις 22 Ιουνίου 1826 ο Ιμπραήμ επιτέθηκε εναντίον της Βέργας (Μεσσηνιακή - Έξω Μάνη) με 8.000 περίπου άντρες. Οι Μανιάτες τους απέκρουσαν. Στις 25 Ιουνίου 1826 επιχειρείται δεύτερη επίθεση εναντίον της Μάνης αυτή τη φορά στο Διρό (Μέσα Μάνη). Και αυτοί τους απέκρουσαν. Αποφάσισε λοιπόν να κάνει μία τελευταία επίθεση δυναμικότερη από τις άλλες εναντίον της Μάνης. Ήλπιζε να βρει τις ορεινές διαβάσεις του Ταύγετου αφύλακτες. Μέσω των χωριών Αρχοντικό, Μέλισσα, Κόκκινα Λουριά και Άγιο Νικόλαο που κατέλαβε, έφθασε τον Αύγουστο του 1826 στον Πολυάραβο.

Το σχέδιό του ήταν εμφανές. Επεδίωκε να μπει στη Δυτική Μάνη από την κορυφογραμμή του Ταυγέτου που βρίσκονται νότια της κορυφής Ζίζιαλη υψ. 1468μ. και διέρχονται μέσα από τα χωριά Πολυάραβος και Σκυφιάνικα, οδηγούν δε στην περιοχή των χωριών Κελεφάς και Οίτυλο. Εάν ο ελιγμός αυτός του Ιμπραήμ πετύχαινε και κατελάμβανε την Κελεφά και το Οίτυλο θα διχοτομούσε τη Μάνη και θα μπορούσε να την κατακτήσει εύκολα. Μάταια όμως.

Επί τρεις ημέρες προσπαθούσαν τα στρατεύματα του Ιμπραήμ να σπάσουν τις αμυντικές γραμμές των Ελλήνων στον Πολυάραβο. Η επιθετική διάταξη του Ιμπραήμ ήταν σύμφωνα με τις τότε επικρατούσες αντιλήψεις από την πείρα των Ναπολεόντειων πολέμων. Από τις 12.000 στρατό που έφθασαν στην περιοχή, έστειλε αρχικά 3.000 σαν εμπροσθοφυλακή για να ανοίξουν το δρόμο. Καθ' οδόν προς Πολυάραβο συνάντησαν μεγάλη αντίσταση από την οικογένεια Σταθάκου που ταμπουρωμένοι στον πύργο τους στη Δεσφίνα καθυστέρησαν σημαντικά την προέλαση δίνοντας χρόνο στους Έλληνες που άρχισαν να συγκεντρώνονται στον Πολυάραβο να καταλάβουν τις προθέσεις του Ιμπραήμ και να λάβουν αμυντικές θέσεις.

Οι Έλληνες στην πρώτη αμυντική γραμμή που δημιούργησαν στη θέση Προφήτης Ηλίας του Πολυάραβου, απώθησαν εύκολα τους Άραβες που στάλθηκαν σαν ανιχνευτές. Τους εξόντωσαν όλους πλην δύο οι οποίοι γυρίζοντας πίσω στο κυρίως σώμα περιέγραψαν την κατάσταση. Έξαλλος ο επικεφαλής των Αράβων διέταξε ολομέτωπη επίθεση της εμπροσθοφυλακής αλλά απέτυχε και αυτή να σπάσει την αμυντική γραμμή των Ελλήνων. Οι επιθέσεις αυτές επαναλήφθηκαν άλλες δύο φορές. Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι οι Έλληνες δεν είχαν ορίσει κανέναν Γενικό Αρχηγό των επιχειρήσεων, ούτε διέθεταν ενιαία τακτική αλλά όλες οι ομάδες απαρτίζονταν από ντόπιους και άλλους οπλαρχηγούς ή αρχηγούς οικογενειών. (σημείωση δική μου: επικεφαλής των Ελλήνων ήταν οι : Γεώργιος και Κωνσταντίνος Μαυρομιχάλης, Παναγιώτης, Γεώργιος και Νικόλαος Γιατράκος, Ηλίας Κατσάκος και Ηλίας Τσαλαφατίνος).

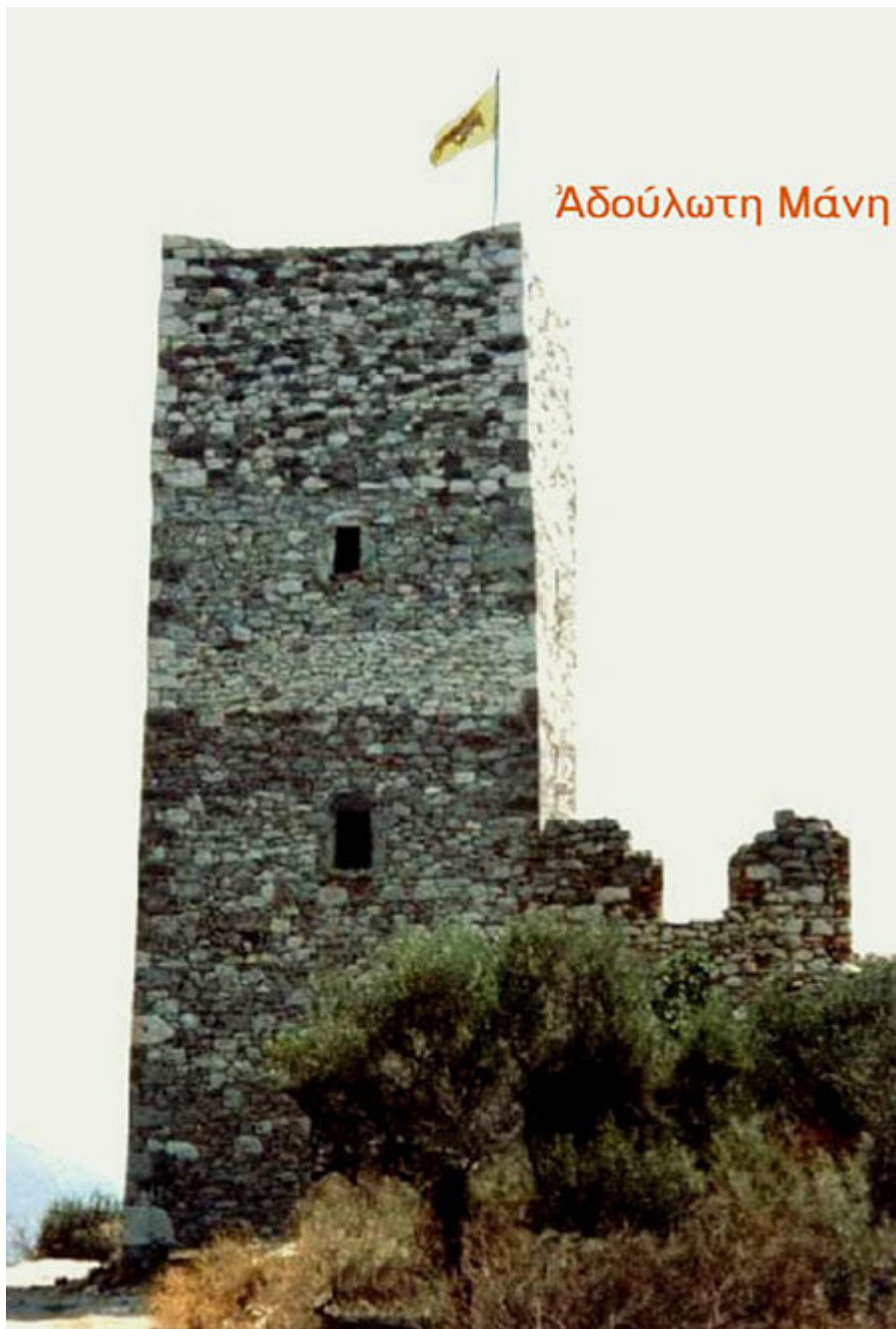
Υποχωρώντας ο επικεφαλής της εμπροσθοφυλακής Χουσνί Μπέης ενημέρωσε τον Ιμπραήμ για την κατάσταση που επικρατούσε και αυτός αφού επανεκτίμησε την κατάσταση αποφάσισε να επιτεθεί μία ακόμα φορά με περισσότερο αυτή τη φορά στρατό. Μέχρι όμως να ανεβασθούν τα πυροβόλα με τα χέρια στις θέσεις βολής και να οδηγηθούν τα τμήματα στη γραμμή εξόρμησης η ώρα πέρασε και όσες επιθέσεις έγιναν (το σούρουπο πλέον) αντιμετωπίστηκαν.

ΦΩΤΟ: ΠΕΤΡΟΣ ΑΘΑΝΑΣΑΚΟΣ
ΟΙ ΜΑΝΙΑΤΕΣ ΕΙΝΑΙ ΠΑΝΤΟΥ

Τα Αιγυπτιακά στρατεύματα παρέμειναν επί τόπου έτοιμα να επιτεθούν ξανά με το χάραμα. Όταν όμως έπεσε το σκοτάδι οι Έλληνες οπλαρχηγοί συνεννοήθηκαν μεταξύ τους και τραβήχτηκαν στη δεύτερη γραμμή άμυνας χωρίς να τους αντιληφθούν οι Άραβες. Με το χάραμα οι Άραβες δεν βρήκαν τους Έλληνες εκεί που τους άφησαν την προηγούμενη αλλά τους είδαν ταμπουρωμένους ψηλότερα στη θέση από Λάκκα του Στεφανάκου μέχρι την έξοδο της στενωπού Δερβέν Φούρκα. Προ της έκπληξης του Ιμπραήμ για την αλλαγή των σχεδίων του διέταξε ένα τάγμα να βαδίσει κυκλικά κατά του χωριού Πολυάραβου ενώ επιχείρησε ολομέτωπη επίθεση κατά της δεύτερης γραμμής άμυνας.

Εκεί όμως τον περίμεναν οι Έλληνες που τους αποδεκάτισαν χτυπώντας τους από τρεις μεριές συγχρόνως. Οι Άραβες σε αντιπερισπασμό άρχισαν να βάλουν με τα κανόνια τους εναντίον των θέσεων των Ελλήνων αλλά λόγω της μεγάλης κλίσεως του εδάφους και της δυσκολίας να κινηθούν οι τροχοί στην ανωμαλία του εδάφους δεν κατόρθωσαν και πολλά πράγματα. Οι Άραβες υστερούσαν επίσης γιατί αναγκαζόντουσαν να πολεμούν ακάλυπτοι, σε ανωφέρεια και σε πολύ δύσβατο έδαφος.

Οι Έλληνες τουναντίον ήσαν καλά ταμπουρωμένοι και ευρίσκοντο σε πλεονεκτικότερη θέση. Ο Ιμπραήμ ευρίσκετο επί τόπου και διηύθυνε πλέον ο ίδιος τις επιχειρήσεις. Σε μία νέα προσπάθεια διέταξε παραπλανητική μετωπική επίθεση κατά των αμυνομένων στη θέση Δερβέν Φούρκα, ενώ ο ίδιος με την υπόλοιπη δύναμή του δια της ατραπού Στενοδιάβατα και της ημιονικής οδού Πέρα Κάμπου βάδιζε κυκλικά προς τη Λάκκα Στεφανάκου για να βγει στα νώτα των Ελλήνων αμυνομένων. Είχε δώσει διαταγή, μόλις έφθανε εκεί να ενταθεί η μετωπική επίθεση των άλλων και να επιτεθούν συγχρόνως και δυναμικά εναντίον των αμυνομένων.

Αν και το σχέδιο ήταν πολύ έξυπνο, ο συντονισμός δεν πέτυχε διότι το σώμα εκείνο που επετίθετο μετωπικά καθυστέρησε λόγω της αντίστασης των αμυνομένων και έπιασε η νύχτα. Έτσι η συντονισμένη και ταυτόχρονη επίθεση, μετωπική και πλευρική των εχθρικών τμημάτων εναντίον των αμυνομένων τελικά δεν έγινε. Οι Έλληνες παρακολουθώντας τις κινήσεις του Ιμπραΐμ εγκατέλειψαν τη νύχτα τη δεύτερη γραμμή άμυνας και ταμπουρώθηκαν στο χωριό. Έχοντας το πλεονέκτημα της νέας αμυντικής θέσης τους και το ηθικό πολύ ανεβασμένο σε αντίθεση με τους Άραβες που ήσαν πολύ κουρασμένοι, διψασμένοι και με ηθικό πολύ πεσμένο, η Τρίτη μέρα του πολέμου ξημέρωσε με τον Ιμπραήμ να έχει ανεβάσει όλο το στράτευμά του στον Πολυάραβο και αποφασισμένο να ξεμπερδεύει με το πρόβλημα του Πολυάραβου για να βαδίζει μπροστά και να χωρίσει τη Μάνη στα δύο.

Οι Ελληνικές δυνάμεις βέβαια ολοένα και ενισχύοντο από μαχητές που έφθαναν από όλα τα μέρη της Λακωνίας και τις γύρω περιοχές. Στις 8 το πρωί της Τρίτης μέρας ο Ιμπραΐμ επετέθη μετωπικά, πλευρικά και με το πυροβολικό να βάλει από τη θέση Λάκκα του Στεφανάκου. Κατά τις 11 η ώρα οι Άραβες έφθασαν πλησιέστερα στους Έλληνες σε απόσταση βολής και άρχισαν να πυροβολούν ενώ κατά τις 2 είχαν καθηλωθεί εκεί που ευρίσκοντο λόγω των συνεχών βολών των αμυνομένων.

Αφού είδαν οι Έλληνες ότι οι Άραβες ήσαν σε αυτή την κατάσταση και πολύ κουρασμένοι, βγήκαν από τα ταμπούρια τους και τους επιτέθηκαν με κραυγές αναγκάζοντές τους να υποχωρήσουν κυνηγώντας τους μέχρι την πρώτη θέση άμυνας κοντά στον Προφήτη Ηλία, έξω από το χωριό. Κάποιο τάγμα που επιχειρούσε πλευρική επίθεση από τα βουνά, μόλις έμαθε ότι οι υπόλοιποι καταδιώχθηκαν, διαλύσανε και αυτοί φεύγοντας προς διάφορες διευθύνσεις για να σωθούν. Μερικές μεμονωμένες διεισδύσεις που έγιναν στο χωριό και ιδιαίτερα προς την πηγή για νερό (δες περίπτωση Αναειπόνυφης) αντιμετωπίστηκαν χωρίς πρόβλημα.

Η φιλόδοξη εκστρατεία του Ιμπραήμ δεν ευόδωσε και η Μάνη έμεινε για μία ακόμα φορά αδούλωτη.

Κατά την τριήμερη μάχη του Πολυάραβου οι απώλειες των Αράβων ήσαν 1.100 νεκροί και 1.400 περίπου τραυματίες οι δε των Ελλήνων (χάρη στο οχυρό της θέσης τους), 28 νεκροί και 75 τραυματίες από τους οποίους 5 γυναίκες, ενώ σύμφωνα με την ΔΙΣ/ΓΕΣ σε 200 Άραβες και 9 Έλληνες.

Του Donald McPhail, Εκδότη της τοπικής διμηνιαίας εφημερίδας «Καπετάν Ζαχαριάς»

%audio_13%

<https://bit.ly/2EEUod5>